

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Кафедра туризму

Проректор з навчальної роботи

Н.М. Літвін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗК4 «ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

спеціальність 061 Журналістика

освітня програма Журналістика

Навчальний підрозділ Кафедра міжнародних відносин та журналістики

Мова навчання українська

РОЗРОБНИКИ

Т.В. Кондес , ст.викладач

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО КАФЕДРОЮ ТУРИЗМУ

Протокол №1

від

«27» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри

Л.Ф. Мелько

© Університет «КРОК», 2018 рік

© (Кондес Т.В.), 2018 рік

Київ – 2018 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Призначення дисципліни	Обсяг дисципліни	Характеристика дисципліни	
Перший (бакалаврський) рівень	Кредити ECTS / Години 3 / 90 під час теор. навч. (у сер. на тиждень) - 1 год., у період сесії - 30 год.	Обов'язкова дисципліна	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Галузь знань 06 Журналістика	Кількість розділів – 2	Курс / Семестр	
		1/1,2	1/1,2
Спеціальність 061 Журналістика	Кількість тем – 11	Лекції, години	
Освітня програма: <i>Журналістика</i>	Форма підсумкового контролю – д/з, екзамен	Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття, консультації, год.	
		28	8
		Самостійна робота, години, питома вага	
		32 /35,5%	52/57,7%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна програма дисципліни “Здоров’я людини” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра для всіх спеціальностей. Предметом вивчення навчальної дисципліни є питання забезпечення безпечної взаємодії людини з середовищем проживання і захисту населення від небезпек у надзвичайних ситуаціях та санітарія, гігієна праці, техніка безпеки, законодавство у сфері охорони праці.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Безпека життєдіяльності.

2. Основи охорони праці.

Зміст навчального матеріалу у програмі складається з двох частин: понятійного і діяльнісного, який складається з вправ для відпрацювання ключових умінь і навичок щодо збереження життя і зміцнення здоров’я.

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетенції, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об’єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов’язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни передбачає формування у студентів мотивації дбайливого ставлення до життя і здоров’я; формування стійких переконань щодо пріоритету здоров’я як основної умови реалізації фізичного, психічного, соціального та духовного потенціалу людини з урахуванням її індивідуальних особливостей; виховання у студентської молоді бережливого, дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров’я як однієї з найвищих людських цінностей, потреби самопізнання та всебічного самовдосконалення; навчання студентів методам самозахисту в умовах загрози для життя; навчання студентів методам самооцінки і контролю стану і рівня здоров’я протягом усіх років навчання; опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов’язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об’єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику і полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов’язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров’я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Засвоївши дисципліну «Здоров’я людини» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов’язаних із гарантуванням збереження життя та здоров’я персоналу об’єктів господарювання в умовах небезпечних і надзвичайних

ситуацій. Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей: загальних (ЗК):

1. Здатність використовувати знання про:

- культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень;
- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності; володіння основними методами збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу.

2. Фахових загальних (КФЗ):

- здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;
- обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності);
- ефективне виконання функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві;
- обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності); ефективне виконання функцій, обов'язків і 5 повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі; проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві; проведення заходів з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності; здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу).

3. Спеціальних фахових (КФС):

- обґрунтування та методичне забезпечення проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за надзвичайних ситуацій;
- здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії уражальних факторів;

- проведення заходів з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності;
- здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу).

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні етапи та принципи формування безпечної життєдіяльності людини;
- характеристики, класифікацію та нормування зовнішніх та внутрішніх негативних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини;
- вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки;
- небезпеки, які можуть виникнути вдома, на вулиці, у докільлі, в освітньому закладі та їх можливі наслідки;
- правила безпеки, шляхи захисту себе та свого оточення при виникненні різноманітних надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціально- політичного та воєнного характеру;
- можливості запобігання, реагування на небезпеки різного походження та їх наслідки;
- законодавчі акти та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності людини та убезпечення безпеки в Україні;
- основи само- та взаємодопомоги у невідкладних станах, небезпечних ситуаціях, тощо;
- сутність культури безпечної життєдіяльності, етапи її формування та основні життєві цінності;
- основні поняття охорони праці;
- основні законодавчі акти про охорону праці;
- міжгалузеві і галузеві нормативні акти про охорону праці;
- управління охороною праці, органи державного нагляду, громадський– контроль із охорони праці;
- основи фізіології та гігієни праці;
- відшкодування збитків працівникам у разі ушкодження їх здоров'я;
- навчання з питань охорони праці при прийнятті на роботу та в період роботи;
- відповідальність за невиконання вимог з охорони праці;
- основи електробезпеки та пожежної безпеки.

Вміти:

- визначати рівень безпеки системи „людина – життєве середовище”;
- оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки,– безпеки колективу;
- ідентифікувати небезпеку; визначати причини та можливі наслідки– небезпек; оцінювати рівень небезпек;

- визначити психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки;
- надавати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим;
- визначати вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності;
- визначати вимоги щодо навчання працівників з урахуванням їх функціональних обов'язків;
- визначати шкідливі та небезпечні виробничі фактори на робочому місці;
- визначати вимоги законодавчих і нормативних актів з охорони праці в межах функціональних обов'язків фахівця.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності

Вступ

Життєдіяльність людини, принципи і проблеми її забезпечення. Людина як елемент системи «Людина-середовище». Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно- функціональна структура захисту населення у НС. Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом у НС, процеси її функціонування і розвитку, регламентацію режимів запобігання і ліквідації НС.

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.

Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Модель життєдіяльності людини. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Культура безпечної життєдіяльності як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства. Аксиоми безпеки життєдіяльності. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Види небезпек.

Тема 2. Середовище проживання людини.

Медико-біологічні основи безпеки життєдіяльності. Поняття «середовище проживання людини»: довкілля, виробниче, побутове. Раціональні умови забезпечення БЖД. Гомеостаз як особливий механізм захисту організму людини. Біоритми людського організму. Зовнішні та внутрішні подразники, що впливають на стан людини. Організм в оточуючому середовищі. Характеристика аналізаторів. Гранично допустимий вплив шкідливих факторів на людину.

Тема 3. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Загальний аналіз ризику і проблем безпеки. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийнятного ризику. Методичні підходи до визначення ризику. Методи оцінювання ризиків. Розробка ризик-стратегії з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків.

Тема 4. Класифікація НС.

Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків. Сутність поняття техногенної, соціальної та природної небезпеки. Небезпечні гідрологічні процеси. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ. Пожежі у природних екосистемах, вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки. Біологічні небезпеки. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, бактерії.

Тема 5. Техногенні небезпеки та їх наслідки.

Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Пожежі та вибухи. Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Нормування радіаційної безпеки. Режимы захисту населення. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини.

Тема 6. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.

Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС. Загальні закономірності виникнення соціальних та політичних джерел небезпеки. Соціальні фактори, що впливають на безпеку життєдіяльності людини. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму Вандалізм та тероризм. Маніпуляція

свідомістю. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Типи поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. Емоційні якості людини. Вплив характеру та темпераменту людини на її безпеку. Стрес. Психологічні фактори, що впливають на безпеку життєдіяльності людини.

Тема 7. Перша долікарська допомога при невідкладних станах, що виникають у повсякденні та під час надзвичайних ситуацій.

Поняття про першу долікарську допомогу, невідкладний стан, принципи надання допомоги при невідкладних станах людини, алгоритм проведення тощо. Принципи етики та моралі під час надання першої долікарської допомоги. Первинні засоби першої допомоги. Індивідуальна та колективна аптечка. Види уражень організму: опіки, обмороження, отруєння, удушення, теплові удари, механічні ушкодження, струс мозку, утоплення, укуси комах та тварин, клінічна смерть. Кровотечі. Види, ознаки, перша допомога. Обробки ран при механічних ушкодженнях. Опіки. Види, ознаки, перша допомога. Обмороження. Види, ознаки, перша допомога. Переломи. Види, ознаки, перша допомога. Правила накладання шин при переломах. Використання підручних засобів. Правила та порядок дій при виведенні людини з непритомного стану, при наданні потерпілому штучного дихання та проведенні непрямого масажу серця.

Змістовий модуль 2. Основи охорони праці

Тема 8. Загальні питання охорони праці.

Основні поняття. Навчання з питань охорони праці. Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи дисципліни «Основи охорони праці». Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Навчання з питань охорони праці. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час

професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи

Тема 9. Правові та організаційні основи охорони праці.

Основні положення законів України: «Про охорону праці», Кодекс законів про працю, «Про охорону здоров'я», «Про пожежну безпеку», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» та інші. Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Стандарти в галузі охорони праці. Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці. Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Дисциплінарна, адміністративна, матеріальна та кримінальна відповідальність за порушення законодавства та нормативних актів про охорону праці, за створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці і представників професійних спілок.

Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.

Умови праці. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Класифікація. Психофізіологічні вимоги до умов праці: психологічні, фізіологічні, технічні. Система “Людина-машина”, “Людина-оператор”. Ергономіка. Основи фізіології ручної, механізованої, автоматизованої, конвеєрної, розумової праці, праці з використанням засобів обчислювальної техніки. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини, зокрема. Вплив характеру праці, санітарних особливостей виробничих процесів, обладнання, санітарних умов праці в цілому на функціонування організму та його окремих систем. Небезпечні зони. Організація робочого місця. Ритм праці, фази працездатності. Колір на виробництві. Санітарно-гігієнічні вимоги до показників шуму. Класифікація шумів за походженням (механічні, гідро-, газо- та електродинамічні), за характером спектра та часовими характеристиками. Дія шуму на організм людини, зміни у функціонуванні окремих систем організму. Санітарно-гігієнічні вимоги до показників вібрації. Параметри вібрації: амплітуда, віброшвидкість, віброприскорення, частота. Санітарно-гігієнічні вимоги до показників опромінення. Санітарно-гігієнічні вимоги до показників освітлення. Природне освітлення, його значення як виробничого і фізіолого-гігієнічного чинника для працюючих. Системи природного освітлення, вимоги санітарних нормативів щодо їх використання залежно від розмірів приміщень. Штучне освітлення робоче, аварійне, чергове, евакуаційне, охоронне. Санітарно-гігієнічні вимоги до показників вентиляції. Природна вентиляція. Інфільтрація та аерація, область їх застосування. Системи штучної вентиляції. Основи радіаційної безпеки, вплив іонізуючих випромінювань на організм людини. Хімічні виробничі фактори. Дія токсичних та отруйних речовин. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату.

Тема 11. Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання.

Профілактика травматизму. Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Причини травматизму: організаційні, санітарно-гігієнічні, психофізіологічні, технічні. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням. Поняття про “Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в організаціях та установах”. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруень на виробництві. Медичні огляди.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна/дистанційна форма					
	Сума	у тому числі					Сума	у тому числі				
		лек	п/с	лаб	інд	срс		лек	п/с	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Вступ Життєдіяльність людини, принципи і проблеми її забезпечення.	0,5		0,5									
Розділ (Модуль) 1. Безпека життєдіяльності												
Тема 1. Категорійно- понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	4,5		0,5			4	4					4
Тема 2. Середовище проживання людини.	6		1			5	4					4
Тема 3. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно- логічних моделей виникнення та розвитку НС.	6		2			4	7		1			6
Тема 4. Класифікація НС.	3		1			2	4					4
Тема 5. Техногенні небезпеки та їх наслідки.	7		3			4	7		1			6
Тема 6. Соціально- політичні небезпеки, їхні види та характеристики.	6		2			4	7		1			6
Тема 7. Перша долікарська допомога при	12		4			8	7		1			6

невідкладних станах, що виникають у повсякденні та під час надзвичайних ситуацій.												
Усього годин:	45		14			31	40		4			36
Розділ (Модуль) 2. Основи охорони праці												
Тема 8. Загальні питання охорони праці.	2		2				5		1			4
Тема 9. Правові та організаційні основи охорони праці.	2		2				5		1			4
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	6		6				5		1			4
Тема 11. Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання.	5		4			1	5		1			4
Усього годин:	15		14			1	20		4			16
Модуль 3.												
Екзамен	30	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
Разом годин:	90		28			32	90		8			52

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		д.ф.	з.ф.
1.	Вступ Життєдіяльність людини, принципи і проблеми її забезпечення.	0,5	
2.	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	0,5	
3.	Тема 2. Середовище проживання людини.	1	
4.	Тема 3. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	2	1
5.	Тема 4. Класифікація НС.	1	
6.	Тема 5. Техногенні небезпеки та їх наслідки.	3	1
7.	Тема 6. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.	2	1
8.	Тема 7. Перша долікарська допомога при невідкладних станах, що виникають у повсякденні та під час надзвичайних ситуацій.	4	1
9.	Тема 8. Загальні питання охорони праці.	2	1
10.	Тема 9. Правові та організаційні основи охорони праці.	2	1
11.	Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	6	1
12.	Тема 11. Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання.	4	1
	Разом	28	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		д.ф.	з.ф.
1.	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	4	4
2.	Тема 2. Середовище проживання людини.	5	4
3.	Тема 3. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	4	6
4.	Тема 4. Класифікація НС.	2	4
5.	Тема 5. Техногенні небезпеки та їх наслідки.	4	6
6.	Тема 6. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.	4	6

7.	Тема 7. Перша долікарська допомога при невідкладних станах, що виникають у повсякденні та під час надзвичайних ситуацій.	8	6
8.	Тема 8. Загальні питання охорони праці.	-	4
9.	Тема 9. Правові та організаційні основи охорони праці.	-	4
10.	Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	-	4
11.	Тема 11. Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання.	1	4
	Разом	32	52

7. Методи навчання

Методи навчання – активні та інтерактивні.

При викладанні дисципліни «Здоров'я людини» для активізації навчального процесу передбачено застосування таких форм і методів навчання, як практичні заняття, робота у малих групах, семінари-дискусії, ділові ігри, ігрове моделювання та інші.

8. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль) або відокремлених за робочим навчальним планом модулів.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю:

- опитування під час виконання практичних робіт;
- відповіді на контрольні питання до практичних робіт.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: за перший модуль – диференційований залік, за курс – іспит.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за шкалою Університету (0-100, з урахуванням необов'язкових завдань – 120 балів) та національною шкалою.

9.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Види та зміст обов'язкових завдань	Максимальна оцінка	Примітки
------------------------------------	--------------------	----------

Нормована кількість балів оцінювання знань програмного матеріалу з дисципліни	60	
–Поточний контроль на практичних заняттях	60	
Іспит	40	
Разом:	100	

Максимальний бал за виконання необов'язкових завдань – 20.

При участі студента у підсумковому контролі максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час підсумкового контролю, складає 40 балів, максимальна нормована кількість балів за роботу в семестрі, яка враховується у рейтингу студента під час проведення підсумкового контролю, - 60 балів.

Технологія нормування кількості балів з дисципліни, отриманих студентом за роботу у семестрі, наведена в таблиці.

Рейтинг студента у семестрі (Q_c , бали)	Нормована кількість балів за роботу у семестрі, яка враховується на підсумковому контролі (Q_c^H , бали)	Кількість балів, отриманих за підсумковий контроль (бали)
90 та вище	-	$Q_{нк}$
80–89	60	
70–79	60	
60–69	50	
50–59	40	
37–49	20	
25–37	5	
12–24	5	
1–12	0	
Рейтинг студента, що не бере участь у підсумковому контролі (Q_p , бали)	$Q_p = Q_c$	
Рейтинг студента, що бере участь у підсумковому контролі (Q_p , бали)	$Q_p = Q_c^H + Q_{нк}$	

Нормована кількість балів (максимум **100 балів**) – це сукупна оцінка знань програмного матеріалу з дисципліни, яка складається з:

- сукупна кількість балів за активність на заняттях та консультаціях в семестрі (максимум **10 балів**):
- реферат – **5 балів**;
- звіт про самостійну роботу – **2 бали**;
- доповідь, організація та проведення тематичних диспутів та обговорення актуальних проблем дисципліни – **10 балів**;
- сукупна кількість балів поточних контролів виконання практичних робіт (загальна максимальна кількість балів - **60**):

- при захисті однієї практичної роботи нараховується максимально n балів, яке розраховується як

$$n = \frac{60}{\text{кількість практичних робіт}}$$

- 0 балів (не зараховано) – якщо студент не вирішив ситуації або вирішив її неправильно, або ж неправильно обґрунтовує своє рішення чи неспроможний його аргументувати;
- оцінка може бути знижена через невчасне здавання, несамотійне викання, не дотримання основних вимог;
- оцінки модульного контролю (максимальна кількість балів - 40)

Модульний контроль виконується в письмовій формі (модульна контрольна робота).

Оцінювання модульної контрольної роботи виконується наступним чином:

- якщо на всі питання дані повні та чітко аргументовані відповіді, контрольна робота виконана охайно, з дотриманням основних правил, то виставляється 90-100% від максимальної кількості балів;
- якщо методика виконання запропонованого завдання розроблена вірно, але допущені неprincipпові помилки у теоретичному описі або розрахунках, то виставляється 75-90 % від максимальної кількості балів;
- якщо методика виконання завдання розроблена в основному вірно, але допущені деякі з наступних помилок: помилки у представленні вихідних даних, не обґрунтовані теоретичні рішення, помилки у методиці розрахунків;
- нижче 50% від максимальної кількості балів нараховується, якщо завдання не виконано або допущені грубі помилки.

Студенти, які набрали при вивченні курсу необхідну кількість балів (70 і більше), мають право отримати підсумкову оцінку відповідно до набраного рейтингу з навчальної дисципліни згідно наведеної вище таблиці без участі у підсумковому контролі.

9.2. Умови нарахування балів

Кредитно-модульна система передбачає запровадження рейтингової системи оцінювання знань студентів.

Рейтинговий показник студента з дисципліни – це числова величина, яка дорівнює сумі набраних студентом балів у відповідності до запровадженої єдиної шкали оцінок за однією з наведених нижче процедур:

- нормованої кількості балів з усіх контрольних зрізів з дисципліни в семестрі (відвідування занять, консультацій, активність, поточне оцінювання знань при вивченні змістових модулів, модульний контроль, наукова робота), якщо студент не приймає участі у підсумковому контролі;
- нормованої кількості балів за роботу в семестрі та кількості балів, отриманих під час підсумкового контролю, якщо студент приймає участь у підсумковому контролі.

Підсумкова оцінка (**рейтинговий показник**) з дисципліни проставляється за умови представлення студентом повністю виконаної контрольної роботи або курсового проекту (роботи), які залишаються в архіві університету.

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- 1) виконання та захист практичних робіт;
- 2) написання самостійних робіт;
- 3) написання залікової роботи (МКР);

Оцінювання виконання студентами окремих елементів модулів проводиться:

- на практичних або семінарських заняттях (письмові роботи за окремими модулями, тестування, виступ);
- під час модульного контролю;
- під час підсумкового контролю.

9.3. Критерії підсумкового оцінювання

Проміжок за накопичувальною шкалою Університету	Оцінка чотирибальною національною шкалою
90 та вище	відмінно
70–89	добре
50–69	задовільно
1–49	незадовільно

Студенти отримують підсумкову оцінку з дисципліни, тільки у разі, коли вони виконали всі навчальні завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Питання ліквідації студентами академічної заборгованості за результатами екзаменаційних сесій вирішуються відповідно до чинних нормативних положень.

10. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Конспект лекції, презентації.
3. Завдання для підсумкового контролю знань.
4. Інші навчально-методичні матеріали.

11. Рекомендована література

Базова

1. ДСТУ 2272-2006 «Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять».
2. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
3. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
4. Про адміністративні порушення: Закон України. – К., 1993.
5. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27.
6. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
7. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
8. Про охорону праці: Закон України. – К., 1992.
9. Про пожежну безпеку: Закон України. – К., 1993.
10. Про цивільну оборону України: Закон України від 3 лютого 1993 р. – К., 1993.
11. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
12. Закон України № 1281-XIV від 14.12.1999 р. “Про аварійно-рятувальні служби” // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 22.
13. Закон України № 1809-III від 8.06.2000 р. “Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 25.
14. Бабак В. Безпека життєдіяльності: Курс із фахової мовної адаптації: Навчальний посібник/ В. Бабак, В. Гулевець, Ю. Зайцев. - К.: НАУ, 2005. - 93 с
15. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ За ред. В.Г. Цапка. - 2-ге вид., перероб. і доп.. - К.: Знання-Прес, 2003. - 397 с
16. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ Ю.С. Скобло, Т.Б. Соколовська, Д.І. Мазоренко и др. - К.: Кондор, 2007. - 422 с
17. Гайченко В.А. Основи безпеки життєдіяльності людини: Навчальний посібник/ В. А. Гайченко, Г. М. Коваль. - К.: МАУП, 2002. - 232 с.: іл
18. Джигирей В.С. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ В.С. Джигирей, В.Ц. Жидецький. - Львів: Афіша, 2000. - 254 с
19. Дуднікова І.І. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ І.І. Дуднікова. - К.: Вид-во Європейського університету, 2003. - 268 с
20. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарний. - К.: Каравела, 2002. - 320 с
21. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: Підручник/ Є. П. Желібо, В. В. Зацарний. - К.: Каравела, 2007. - 288 с
22. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: Підручник/ Є. П. Желібо, В. В. Зацарний. - К.: Каравела, 2009. - 280 с
23. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства: Навчальний посібник/ О. П. Мягченко. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 384 с

24. Пістун І.П. Безопасность жизнедеятельности: Учебное пособие/ І.П. Пістун, А.П. Березовецький, А.Н. Тубальцев. - Львов: Афіша, 2003. - 336 с
25. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ І.П. Пістун. - Суми: Університетська книга, 2000. - 301 с
26. Пістун І.П. Практикум з безпеки життєдіяльності: Навчальний посібник/ І.П. Пістун, Ю.В. Кіт, А.П. Березовецький. - Суми: Університетська книга, 2000. - 232 с

Допоміжна

1. Бегун В.В., Бегун С.В., Широков С.В. Казачков І.В., Литвинов В.В., Письменный Е.Н. Культура безопасности на ядерных объектах Украины. Учебн. пособие. – К. НТУУ КПИ, 2009, -363с.
2. Безопасность жизнедеятельности: Учебник / Под ред. проф. Э.А. Арустамова. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Изд. дом "Дашков и К", 2000. – 678 с.
3. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С. Баб'як, О.М. Сітенко, І.В. Ківва та ін. – Х.: Ранок, 2000. – 304 с.
4. Заплатинський В. М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 120 с. ISBN 978-911-01- 0002-1
5. Заплатинський В., Матис Й. Безопасность в эруглобализации. Монография. – ЦУЛ, 2010.- 142.
6. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвозд'їй С.П. "Безпека життєдіяльності" навчально-контролюючі тести. – Київ: "Саміт-книга", 2005. – 148 с.
7. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д., Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. – 189 с.
8. Кулешов Н.І., Уваров Ю.В., Олейник Є.Л., Пустомельник В.П., Єгурнов Ф.І. Пожежна безпека будівель та споруд. – Харків, 2004. – 271 с.
9. Літвак С. М., Михайлюк В. О. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Миколаїв. - ТОВ "Компанія ВІД". – 2001. – 230 с.
10. Основи соціоекології: Навч. посіб. / Г.О. Бачинський, Н.В. Бернада, В.Д. Бондаренко та ін.; За ред. Г. О. Бачинського. – К.: Вища шк., 1995. – 238 с.
11. Павленко А. Р. Компьютер и здоровье. Решение проблемы. 3-е изд., перераб. и доп. – К.: "Основа", 1998. – 152 с.
12. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – Суми: Університет. книга, 1999. – 301 с.
13. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МНС України 19.10.2004 року № 126
14. Смоляр В. І. Фізіологія та гігієна харчування. Підручник для студентів. – К.: "Здоров'я", 2000. – 335 с.
15. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.
16. Ярошевська В.М., Ярошевський М.М., Москальов І.В. Безпека життєдіяльності. – К.: НМЦ, 1997. – 292 с. 17

17. Охорона праці та промислова безпека : Навч. посіб. / [К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третякова, К. Ткачук, А. В. Чадюк] За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: 2009 с.
18. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи) : Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.
19. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с. посіб. – Харків, ХНАМГ, 2007. – 227с.
20. Правознавство. Практикум / За заг. ред. С. М. Тимченко, Т. О. Коломоєць – Суми: ВТД «Університетська книга». 2007. – 219 с.
21. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці» / [В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Л. А. Васьковець та ін.]; за ред. В. В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України - <http://www.rada.kiev.ua>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
6. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
9. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
10. Новини про поточні події у світі, в т. ч. про надзвичайні ситуації <http://www.100top.ru/news/> (російською мовою).
11. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.
12. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
13. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру Держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
14. Про охорону праці: Закон України. – К., 2006. 18
15. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
16. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
17. Офіційний сайт Держгірпромнагляду. - <http://www.dnopr.kiev.ua>
18. Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. - <http://www.social.org.ua>